

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΜΥΡΤΩ ΚΑΛΟΦΩΛΙΑ

ΖΙΛ ΛΕΓΚΑΡΝΤΙΝΙΕ

πάλι ψέματα είπα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΛΑΤΑΚΗ

ΖΙΛ ΛΕΓΚΑΡΝΤΙΝΙΕ

Πάλι ψέματα είπα

μυθιστόρημα

Μετάφραση από τα γαλλικά

ΜΥΡΤΩ ΚΑΛΟΦΩΛΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ξένη λογοτεχνία

Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία – 586

Ζιλ Λεγκαρντινιέ, *Πάλι ψέματα είπα*

Gilles Legardinier, *J'ai encore menti!*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Μετάφραση: Μυρτώ Καλοφωλιά

Επιμέλεια-Διορθώσεις: Ιωάννα Ανδρέου

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Η φωτογραφία του εξωφύλλου παραχωρήθηκε

από τον αρχικό δικαιούχο στη Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε., 2023

Copyright© Éditions Flammarion, Παρίσι, 2018

Copyright© για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), 2019

Πρώτη έκδοση στη γαλλική γλώσσα από τις εκδόσεις Flammarion, 2018

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Ιούλιος 2023

Κ.Ε.Τ. Γ498 Κ.Ε.Π. 401/23 ISBN 978-618-07-0225-5

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΝΥΧΤΩΣΕ, κάνει λίγη ψύχρα. Έχει ήδη αργήσει σαράντα λεπτά, αλλά δεν ανησυχώ. Ξέρω πως θα έρθει να με βρει μόλις μπορέσει. Δυστυχώς δεν είμαι πρώτη του προτεραιότητας. Το επάγγελμά του του τρώει απέραντο χρόνο και πολλή ενέργεια, έτσι, από την ταπεινή μου θέση, περιμένω καρτερικά.

Δίχως να παραμερίζω την αραχνοϋφαντη κουρτίνα του παραθύρου, κοιτάζω διακριτικά τον δρόμο από κάτω μου. Είμαι προσεχτική, διότι με την γκαντεμιά που με δέρνει, ακόμα και μισό δευτερόλεπτο να κοιτάξω, αυτός θα σηκώσει το βλέμμα εκείνη ακριβώς τη στιγμή και θα με πιάσει στα πράσα. Τι θα σκεφτόταν άραγε για μια γυναίκα που του έχει στήσει καρπούλι σαν ασυγκράτητος γύπας; Ωστόσο αδυνατώ να εξηγήσω γιατί πλησίασα την τζαμαρία του παραθύρου νυχοπατώντας... Όσα χαρίσματα κι αν έχει, σίγουρα δεν μπορεί να με ακούσει απέξω, ειδικά όταν μας χωρίζουν τρεις όροφοι.

Προς το παρόν, το αυτοκίνητό του δεν είναι εκεί. Στέκομαι μπροστά στην κάσα του παραθύρου. Στα πεζοδρόμια, σιλουέτες γλιστρούν μπροστά από το ισχνό φως των βιτρίνων, διασταυρώνονται μεταξύ τους. Λιτές μορφές, με τις οποίες διασκεδάζω μαντεύοντας αν είναι αντρικές ή γυναικείες – δεν είναι πάντα ξεκάθαρο. Κάθε μορφή είναι

και μια ζωή, κάθε μορφή είναι και μια ιστορία που εξελίσσεται ακολουθώντας τη δική της ρότα, μια καρδιά που κυνηγά τον δικό της στόχο, τον οποίο αγνοούν παντελώς όσοι περνούν από δίπλα της. Μοναχικές σκιές προσπερνούν με βήμα βιαστικό, ένα ζευγαράκι βραδυπορεί μπροστά στη δελεαστική βιτρίνα ενός ντελικάτεσεν, ένας άντρας βγάζει βόλτα τον σκύλο του, ο οποίος δεν έχει καμία όρεξη να προχωρήσει. Το ζώο είναι κοντοπόδαρο και στρογγυλό σαν μπάλα. Αποδώ πάνω που κοιτώ, μοιάζει σαν ο άνθρωπος αυτός να σέρνει ένα τσουβάλι με ροδάκια.

Πιο καλά σπίτι μου παρά με αυτούς μες στην υγρή γκρίζα ατμόσφαιρα. Ποτέ δε μου άρεσε να βρίσκομαι έξω όταν το σκοτάδι νικά θριαμβευτικά τη μέρα. Το σούρουπο, όταν πέφτει, οξύνει τη μοναξιά, κάνει τα κενά να φαντάζουν πιο έντονα. Κι από κενά, η δική μου ύπαρξη, άλλο τίποτε.

Δεν απορώ που την ώρα αυτή την αποκαλούν «λυκόφως». Αν και είναι ευφημισμός. Δύσκολοι καιροί για όσους θέλουν να αγαπήσουν δίχως να είναι διατεθειμένοι να αγωνίζονται συνεχώς. Έχει γίνει τόσο δύσκολο πια να προσφέρει κανείς δίχως να τον κλέβουν... Περπατάμε πάνω σε τεντωμένο σκοινί. Η ζωή έχει γίνει πολύπλοκη. Θα έπρεπε κάποιος να σκεφτεί να αλλάξει τη λέξη «λυκόφως», να την κάνει πιο επίκαιρη, να αφήσει τους λύκους και να πιάσει πιο άγρια ζώα: τσακάλια ή ύαινες.

Για να κάνω υπομονή, ετοιμάζω ένα τσάι. Όσο ο βραστήρας ζεσταίνει το νερό, σηκώνω τον λαιμό του πουλόβερ μου για να ζεσταθώ. Σταυρώνω τα χέρια και χαϊδεύω τα μανίκια. Σαν διαφήμιση απορρυπαντικού για μάλλινα και ευαίσθητα. Αξεπέραστη απαλότητα. Με ειδική σύνθεση για ρούχα σαν καινούρια. Υπέροχα. Τα δάχτυλά μου γλιστρούν φιλήδονα πάνω στο ύφασμα. Ψάχνω να παρηγορηθώ όπως μπορώ. Αγκαλιάζω τον εαυτό μου σαν παιδί που

αγκαλιάζει το αρκουδάκι του. Το δικό μου αρκουδάκι είναι ο ίδιος μου ο εαυτός. Πόσο αξιοθρήνητη πια! Έχω δει πώς καταλήγουν τα αρκουδάκια: κατακρεουργημένα – τους πιπιλάνε τα αυτιά, τα δαγκώνουν, και μια μέρα τα βρίσκει κάποιος με τη μουσούδα τελείως ξηλωμένη, τα μάτια βγαλμένα και το κεφάλι πλακέ από την πολλή αγκαλιά. Ελπίζω να μην είναι αυτό το δικό μου τέλος.

Χτυπά το κουδούνι της εισόδου της πολυκατοικίας. Παρόλο που μόνο αυτό περίμενα να ακούσω, πετάγομαι. Κακομοίρα μου! Παραλίγο να καώ με το τσάι. Φαντάζεστε να του ανοίγω την πόρτα μυξοκλαίγοντας από τον πόνο, με εγκαύματα δευτέρου βαθμού στο πρόσωπο κι ένα σακουλάκι τσάι να μου καλύπτει το μάτι σαν να είμαι αόμματος πειρατής;

Για να μην καταλάβει πως δεν έκανα τίποτε άλλο από το να τον περιμένω, μετρώ με το ζόρι μέχρι τα τρία προτού ανοίξω την εξώπορτα της πολυκατοικίας. Όμως είμαι τόσο συγχυσμένη, που μετά το δύο δεν ξέρω τι είναι παρακάτω.

Ανοίγω το θυροτηλέφωνο. Ρωτάω ποιος είναι. Ακόμα και με τον κακό ήχο του θυροτηλεφώνου, όταν μου απαντά, η φωνή του μου προκαλεί ρίγη. Του ανοίγω την είσοδο. Δε βρίσκεται καν δίπλα μου και ήδη εκτελώ πειθήνια τις εντολές του. Μπορώ να κάνω κι αλλιώς; Ποια κοπέλα θα περίμενε αιώνες και μετά θα το έριχνε στην τρελή όταν επιτέλους εμφανιζόταν ο ένας και μοναδικός; «Όχι, φίλε μου. Θα μείνεις απέξω. Έχεις αργήσει σαράντα επτά λεπτά και οχτώ δευτερόλεπτα. Λυπάμαι, αλλά τώρα είμαι απασχολημένη. Είχα άπλετο χρόνο να ξαναφτιάξω τη ζωή μου. Μάθε να διαβάζεις την ώρα. Υπάρχουν κι αλλού πορτοκαλιές που κάνουν πορτοκάλια, δε θα χάσω τον χρόνο μου για τα ωραία σου μάτια». Θα μπορούσα να είμαι κι

εγώ μια τέτοια κοπέλα. Όμως εγώ δεν ξέρω άλλες πορτοκαλιές. Τα έχω χαμένα... Ελπίζω να μην του είπα κάτι που δεν έπρεπε.

Για να τον αφουγκραστώ να πλησιάζει, παραμονεύω στη γωνιά της κουζίνας. Δε θέλω να τον περιμένω ακριβώς πίσω από την πόρτα – έχω δει σε αμερικάνικες σειρές πως υπάρχουν άνθρωποι που, ενώ δείχνουν τελείως φυσιολογικοί, πυροβολούν πίσω από πόρτες. Τώρα, άμα ανοίξει πυρ, θα κάνει μόνο τρύπες στην ήδη ξεχαρβαλωμένη γκαρνταρόμπα μου. Ελπίζω τουλάχιστον τα σκάγια να μη βρουν το καινούριο φουσκωτό μου μπουφάν, γιατί θα γεμίσει ο τόπος πούπουλα...

Το ασανσέρ σταματά στον όροφο μου. Ανοίγει η πόρτα απότομα. Ονειροπολώντας, με το κεφάλι γερμένο στο κάσωμα, κλείνω τα μάτια και προσπαθώ να τον φέρω στον νου μου. Ακούω τα βήματά του στον διάδρομο. Το βήμα του αγέρωχο, επιβλητικό. Και μόνο ο ήχος, αποκαλύπτει την κορμωσιά του. Πόσο ωραία ακούγεται το βήμα ενός άντρα.

Όμως γιατί σταματά προτού φτάσει στην πόρτα μου; Και τι είναι αυτά τα κλειδιά που ακούγονται να κουδουνίζουν; Δεν μπορώ να κάνω αλλιώς, ακόμη κι αν φάω κατάστηθα την τουφεκιά, θέλω να δω με τα ίδια μου τα μάτια. Κολλάω το πρόσωπό μου στο ματάκι της πόρτας και διαπιστώνω πως είναι η γειτόνισσά μου, η Οντρέ, που γυρίζει σπίτι της. Η κακομοίρα αυτή μόνο βήμα επιβλητικό δεν έχει. Σέρνει δυο τσάντες γεμάτες πράγματα για το ψυγείο. Έτσι είναι όταν είσαι μητέρα δύο εφήβων. Όμως ξάφνου, από πίσω της, διακρίνω τον άντρα μου να ξεπροβάλλει από τις σκάλες. Ανέβηκε πολύ γρήγορα. Κρατιέται σε φόρμα! Για μια στιγμή φέρνω στον νου μου τους γυμνασμένους του γλουτούς. Κοκκινίζω σαν να έπεσε πάνω μου ζεματιστό νερό. Πισωπατώ και κολλώ την πλάτη στον τοίχο.

Πάντα με προδίδουν τα συναισθήματά μου. Μπορεί να με είδε μέσα από το ματάκι, από μακριά, την ώρα που διέσχισε τον διάδρομο. Καμιά φορά οι άντρες κάνουν κάτι τέτοια απίστευτα κόλπα που δε σου πάει το μυαλό – καθαρίζουν, για παράδειγμα, τα παπούτσια τους με την οδοντόβουρτσα, την οποία στη συνέχεια χρησιμοποιούν και για τα δόντια τους δίχως να κολλήσουν κάποια ασθένεια.

Όταν χτυπά την πόρτα, προσπαθώ να συγκροτηθώ. Βαδίζω επιτόπου παριστάνοντας πως πάω να ανοίξω, μιλάω μες στη φούχτα μου για να στείλω τη φωνή μου πίσω, φωνάζω με μελωδική φωνή:

«Τώρα, μια στιγμή, έρχομαι».

Ξέρω τι σκέφτεστε – η κοπελιά έχει σοβαρό πρόβλημα στον εγκέφαλο. Τέτοιο караγκιοζιλίκι για να ανοίξει απλώς μια πόρτα λέγοντας μια τόσο κλισέ ατάκα. Έχετε απόλυτο δίκιο. Όμως αυτό είναι το λιγότερο. Διότι, μαντέψτε: η ζωή θα ήταν σίγουρα υπέροχη αν η εν λόγω δεσποινίς είχε μόνο αυτό το σοβαρό πρόβλημα στον εγκέφαλο.

Του ανοίγω. Αμέσως νιώθω την ένταση. Κοιταζόμαστε. Οι λέξεις περισσεύουν. Είμαι τόσο συγκινημένη που επιτέλους τον βλέπω, που δεν μπορώ να αρθρώσω λέξη. Όλα γίνονται τόσο γρήγορα. Δεν είναι πια νύχτα, ούτε κάνει ψύχρα. Λαμπερός ήλιος φωτίζει και εγώ ζεσταίνομαι!

Τον προσκαλώ να περάσει. Λένε πως οι βρικόλακες δεν μπορούν να περάσουν το κατώφλι αν δεν τους προσκαλέσεις. Μόλις έκανα τη μεγαλύτερη βλακεία της ζωής μου. Και την τελευταία... Πόσο κουτορνίθι είμαι. Τώρα θα με αρπάξει σαν νυφίτσα που ορμά σε κοτόπουλο σε έρημο σκηνικό. Θα μου πιει το αίμα! Τα πούπουλα του μπουφάν μου λείπουν· αν σκορπίζονταν στο σπίτι, θα γινόταν εξαιρετικό θρίλερ. Θα το έλεγαν *Το κοτέτσι της κολάσεως ή Μακελειό στο πλυσταριό*. Και αν πουλήσει, θα γυρίσουμε και σίκουελ.

Μαντεύω το κτήνος που κρύβει μέσα του. Αν χαμογελάσει και ανακαλύψω τους μυτερούς του κυνόδοντες, την πάτησα. Καταραμένε βρικόλακα! Μπορώ πάντα να του σβουριξώ την μπάλα του μπόουλινγκ που έχει ξεχάσει σπίτι μου η Σαλιμά, μια μέρα που πέρασε μετά την πισίνα. Άσε τι θα μπορούσα να του κάνω με έναν πάσσαλο κι ένα σφυρί. Άραγε λίγο μοχίτο που έχει μείνει στον πάτο ενός ποτηριού να έχει πάνω του την ίδια επίδραση με τον αγιασμό; Αλλιώς θα το πιω, και αφού δε σηκώνω το αλκοόλ, δε θα υποφέρω όταν μπήξει τα δόντια του στον λαιμό μου.

Δεν ελέγχω τα μάτια μου, που, δίχως να το θέλω, τον περιεργάζονται από την κορυφή ως τα νύχια. Τα σώματά μας βρίσκονται πολύ κοντά. Όχι εξαιτίας του πάθους, αλλά των τετραγωνικών. Το χολ μου είναι πολύ μικρό. Στεκόμαστε εκεί οι δυο μας. Αυτό που νιώθω με ξεπερνά, με έχει στο χέρι. Με έχει σβερκώσει σαν γατί που το σηκώνουν από το δέρμα του λαιμού. Κοκαλώνω ανέκφραστη, μένω ασάλευτη. Φαντάζομαι πως ρορρονίζω.

Άραγε οι άντρες το ξέρουν πως όταν μας κοιτούν έτσι, κυρίως όταν έχουν τέτοια μάτια με πράσινο σμαραγδένιο χρώμα, είναι σαν να μας παίρνουν στην αγκαλιά τους; Μας αιχμαλωτίζουν σε μια αόρατη κάψουλα που μας κρατά φυλακισμένες, σε μια παγίδα από την οποία η απόδραση θα ήταν το πιο λυπηρό σενάριο. Νιώθουμε ξαφνικά πως οι άντρες μπορούν να διαβάσουν την ψυχή μας. Πώς γίνεται να αγνοούν αυτό το φαινόμενο που έχει την ίδια επίδραση σε εμάς από καταβολής κόσμου; Εκτός και εάν είναι τόσο άξεστοι, που δεν το έχουν ακόμη πάρει χαμπάρι. Άραγε μεταλαμπαδεύουν το μυστικό αυτής της ικανότητας εν αγνοία μας, ή κάθε άντρας ξεκινά από το μηδέν, με μοναδικά όπλα την ωραία του μούρη και τη δική μας ευπιστία;

Χαμογελά γεμάτος αυτοπεποίθηση. Δεν έχει μυτερούς

κυνόδοντες. Παίρνω ανάσα. Τον βλέπω σαν να παίζει σε αργή κίνηση. Οι γεροδεμένοι του ώμοι είναι ελαφρά πεσμένοι. Τα μαλλιά του, αν και κοντά, έχουν έναν αέρα που κάνει παράδοξα χαριτωμένο το αρρενωπό του πρόσωπο. Πώς είναι δυνατόν να αποπνέει αυτή την αίσθηση δύναμης και ταυτόχρονα να υπόσχεται τρυφερότητα; Αυτό το αγόρι είναι ένα αίνιγμα. Κι εγώ θέλω να το λύσω. Θέλω να τον κρατήσω σφιχτά, να βυθιστώ στην αγκαλιά του. Όμως δεν είναι σωστό. Εκείνος πρέπει να αποφασίσει. Μόνο εκείνος ξέρει τι πρέπει να κάνει.

Όστούσο μοιάζει να περιμένει κάτι από μένα. Με παρακολουθεί. Μήπως ο συγκεκριμένος είναι η εξαίρεση; Σύμφωνα με τις φίλες και τις συναδέλφους που είναι πιο μεγάλες από μένα, ένας άντρας που δείχνει να υπολογίζει τις γυναίκες αποτελεί σπανιότατη περίπτωση, και όλες συμφωνούν ομόφωνα πως το φαινόμενο αυτό εκλείπει ολότετα έπειτα από μερικά χρόνια γάμου. Οπότε δε μου μένει παρά να απολαύσω την προσοχή του. Ευχαριστιέμαι το κάθε κλάσμα δευτερολέπτου που το βλέμμα του εξακολουθεί να κρέμεται από τα χείλη μου. Μα τι ακριβώς περιμένει να ακούσει; Να τον ρωτήσω: «Πώς πέρασες τη μέρα σου;». Να του πω: «Σου έχω ετοιμάσει το αγαπημένο σου φαγητό, πρωτεΐνες που έχουν και το λιπάκι τους», «Φίλα με» ή «Κάνε μου έρωτα εδώ και τώρα, στο χολ, και δε με νοιάζει αν καταρρεύσει η ξεχαρβαλωμένη γκαρνταρόμπα, ούτως ή άλλως για φούντο πήγαينه»;

Μια ανεπαίσθητη διαφοροποίηση στο βλέμμα του υποδηλώνει πως η διάθεσή του αλλάζει. Άργησα πολύ να απαντήσω. Έχασε την υπομονή του. Ο άντρας αποφασίζει να ξαναπάρει τα πράγματα στα χέρια του. Με την αρρενωπή του φωνή, με ρωτά:

«Λοιπόν, πού βρίσκεται το πλυντήριο που χάλασε;».

ΣΑΣ ΙΚΕΤΕΥΩ, μη με κρίνετε. Δε ζητώ να με συγχωρέσετε, η συγχώρεσή σας δεν μπορεί να με σώσει. Μόνο στην κατανόησή σας ελπίζω. Μόνο όποιος δεν έχει πει ποτέ ψέματα στη ζωή του έχει δικαίωμα να με καταδικάσει. Εκείνος που δεν έχει διαστρεβλώσει ποτέ την αλήθεια, πρώτος τον λίθο βαλέτω. Όλοι οι υπόλοιποι μοιράζονται την ίδια αδυναμία μ' εμένα.

Ε, ναι, λοιπόν, το ομολογώ. Λέω ψέματα. Και πρώτα απ' όλα στον ίδιο μου τον εαυτό. Μπορώ να παραδεχτώ τα πάντα, δε θα φέρω καμία αντίσταση. Συνειδητά λέω ψέματα, και το γεγονός πως δεν είμαι η μόνη που λέει ψέματα σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί ελαφρυντικό. Ωστόσο εμένα δε με τρώνε οι ενοχές, διότι πλέον είμαι αρκετά ώριμη και είχα τον χρόνο να διαμορφώσω την κοσμοθεωρία μου, όπου αμφισβητώ όλα αυτά τα δόγματα με τα οποία μας ταΐζουν από την κούνια μας. Μας έχουν δασκαλέψει όλους πως το ψέμα δεν είναι καλό. Μπορεί όμως κανείς να περηφανευτεί πως έχει τη δύναμη να υπάρχει δίχως να χρησιμοποιεί αυτή τη λειτουργία που τόσο χαρακτηρίζει την ανθρώπινη φύση; Αποφεύγω να λέω ψέματα, όμως όχι λόγω αρχών, αλλά επειδή τα ψέματα πιο πολύ περιπλέκουν τα πράγματα παρά τα λύνουν. Οι μπαρούφες που λέω με έχουν οδηγήσει πολλές φορές σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις.

Ο παππούς μου μου έλεγε συχνά: «Η αλήθεια, όποιο και αν είναι το τίμημά της, είναι πάντα ο πιο απλός και ο πιο οικονομικός τρόπος για να αντιμετωπίσεις τα πράγματα». Όπως και να 'χει, με την καλή έννοια πάντα, έχω γίνει βασίλισσα αυτού του διαβολικού κατήφορου, αυτοκράτειρα του δρόμου προς την κόλαση, που έχω στρώσει με καλές προθέσεις. Έχω φτάσει σε τέτοιο επίπεδο, που μου αξίζουν, αν μη τι άλλο, εύσημα πλακά ή πατωματζή. Σοβαρά τώρα, θεωρώ πως, προτού μας πετάξουν στην αιώνια πυρά της κόλασης, θα πρέπει επιτέλους να παραδεχτούμε πως δεν έχουν όλα τα ψέματα την ίδια βαρύτητα.

Ένα ψέμα μπορεί να γεννηθεί από μερικές λέξεις, ακόμα και από μια σιωπή. Γιατί λέμε ψέματα; Φλυαρούμε για να απλοποιήσουμε τη ζωή, για να ξεφύγουμε από την πραγματικότητα, για να στρογγυλέψουμε τις γωνίες, για να μην υποφέρουμε, για να μην πληγώσουμε, για να αποφύγουμε τις διαμάχες, για να πιστεύουν οι άλλοι στον Άγιο Βασίλη ή στη νεράιδα των δοντιών, τη στιγμή που εμείς οι ίδιοι έχουμε πάψει να πιστεύουμε. Πολλές φορές λέμε ψέματα για να κρατήσουμε το κεφάλι έξω από το νερό. Σίγουρα υπάρχουν πολλοί που λένε παραμύθια για να εξαπατήσουν, για να πουλήσουν, για να σπιλώσουν. Δε θα έπρεπε να χρησιμοποιείται η ίδια λέξη και για τις δύο αυτές κατηγορίες ψέματος.

Επομένως, γιατί λοιπόν, αντί να κρίνουμε το μέγεθος ενός ψέματος, δεν εξετάζουμε το κίνητρό του; Δεν είναι καιρός, εφόσον τόσο πια έχουμε εξελιχθεί ως είδος, να διαχωρίσουμε το τέχνασμα επιβίωσης από το πλήγμα σε έναν συνάνθρωπό μας; Ασφαλώς, η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στα δύο αυτά κίνητρα είναι λεπτή, και η αναλογία τους εξακολουθεί να είναι προσωπική υπόθεση που δύσκολα μπορεί να εκτιμήσει κανείς. Ούτως ή άλλως, εγώ

δε νιώθω ούτε ικανή, ούτε έχω καμία διάθεση να κρίνω. Ήδη έχω αρκετά προβλήματα με τη συνείδησή μου. Συμβαίνει σε όλους και σε όλες μας να έχουμε εμπλακεί και στις δύο κατηγορίες ψεμάτων, ωστόσο η αλήθεια είναι μία: κάποια ψέματα είναι τόσο καλοπροαίρετα και τόσο αναγκαία, που κανένα πραγματικό γεγονός δεν μπορεί να τα συναγωνιστεί.

Οπότε, ναι, λέω ψέματα. Για να βοηθήσω ή για να δραπετεύσω. Για να ξεγελάσω τις μέρες και τις νύχτες που κυλούν καμιά φορά δίχως νόημα. Για να έχω τη δύναμη να αντέξω χωρίς τον σύντροφο που θα ήθελα να έχω στο πλευρό μου. Κάποιες γυναίκες μπορούν και ζουν μόνες. Εγώ όμως όχι. Άλλες θέλουν πάση θυσία να αποδεσμευτούν από τους άντρες και βλέπουν τη σχέση τους σαν φυλακή. Άλλες, πάλι, είναι περήφανες που δεν έχουν ανάγκη κανέναν. Δικαίωμά τους. Εγώ, πάντως, δεν ντρέπομαι καθόλου που αποζητώ τη συντροφιά. Δεν είναι αδυναμία μου, είναι προσδοκία. Δε θέλω να περάσω από αυτόν τον κόσμο δίχως να κρατήσω το χέρι κάποιου άλλου – και ένα αντρικό χέρι μου φαίνεται εξαιρετική επιλογή. Όμως όχι όποιο κι όποιο. Δεν έχω πρόβλημα με την αναμονή, όσο ακόμα ελπίζω πως κάπου υπάρχει κάποιος που με περιμένει.

Στην ηλικία μου, ξέρω ήδη πολλά, δεν έχω το θάρρος που σου προσφέρει η αθωότητα. Δεν μπορώ πλέον να πέφτω με τα μούτρα απερίσκεπτα σε κάθε συναισθηματική περιπέτεια. Άλλωστε, θεωρώ πως ποτέ μου δεν έτυχε να ζήσω συναισθηματική περιπέτεια. Αυτό είναι και το δικό μου δράμα. Οι φίλες μου έχουν κάνει τόσες σχέσεις. Δίχως καμία διάκριση, άρπαξαν την κάθε ευκαιρία που τους δόθηκε για να δώσουν σάρκα και οστά στις ρομαντικές φαντασιώσεις τους. Τόσο πολλές τρέφουμε τις ίδιες ελπίδες, κι όμως συχνά παραιτούμαστε από οποιαδήποτε απαίτηση.

Το έβλεπα στις φίλες μου, μπροστά στα μάτια μου. Μου το έλεγαν. Καμιά φορά τις ζήλευα. Πιο συχνά, τις παρηγορούσα. Ελάχιστες από αυτές τις περιπέτειες –που ενίοτε αφορούσαν περισσότερο ορμονικά ζητήματα παρά συναισθηματικά– είχαν καλή κατάληξη. Ωστόσο κάποιες από αυτές εξελίχθηκαν σε όμορφες ιστορίες, και δεν είναι λίγες οι φίλες μου που έγιναν ευτυχισμένες. Αυτές οι εξαιρέσεις όμως δεν είναι αρκετές για να ξεχάσω τα ρίσκα που πήραν. Οι στατιστικές είναι αμείλικτα σκληρές. Χειρότερες από καταδίκη. Συνεπώς, το μόνο ερώτημα που μένει να θέσει κανείς είναι το εξής: αξίζει να μπει κανείς στο παιχνίδι από τη στιγμή που τόσο λίγοι βγαίνουν κερδισμένοι και τόσο πολλοί χαμένοι;

Συχνά, θα ήθελα να ξεχάσω ό,τι ξέρω, να ξαναρχίσω από το μηδέν. Να μην έχω πια συναίσθηση του κινδύνου, να αγνοώ τη σπανιότητα και το εξωφρενικό τίμημα των δώρων που μπορεί να προσφέρει αυτή η ζωή, τη στιγμή που οι ταινίες και τα τραγούδια μάς κάνουν να πιστεύουμε πως τα δώρα αυτά τα βρίσκει κανείς έξω από την πόρτα του. Η ηλικία μου δε μου δημιουργεί κανένα πρόβλημα – όσο μπορώ ακόμη να λειτουργώ ως γυναίκα, δε χάνω τις ελπίδες μου. Αυτό που βαραίνει περισσότερο την ψυχή μου είναι ότι ξέρω τόσο πολλά, που πλέον βρίσκομαι μόνιμως σε επιφυλακή, σε βαθμό που τρέμω όλα όσα μπορεί να μου συμβούν, ακόμα και τα καλά. Δεν τρέφω πλέον αυταπάτες, και δίχως αυταπάτες, η ελπίδα πνέει τα λοίσθια και με το ζόρι κρατιέται ζωντανή.

Οπότε το μόνο που μου μένει είναι να παρατηρώ αυτόν τον άντρα, αυτόν τον πρόθυμο τεχνικό που μορφάζει μες στο μικροσκοπικό μου μπάνιο. Προτιμώ να βλέπω αυτόν παρά τηλεόραση. Και στις δύο περιπτώσεις είμαι αποδέκτης μιας μυθοπλασίας, όμως αυτός δεν έχει τίποτε το ει-

κονικό πάνω του και ερμηνεύει τον ρόλο του για τα μάτια μου μόνο.

Πρέπει να είναι συνομήλικός μου. Εκπέμπει αληθινή γοητεία. Μάλλον αυτό οφείλεται αποκλειστικά σε όσα προβάλλω πάνω του. Συνεπώς, απουσία αληθινής ζωής, παραδίνομαι στη φαντασίωσή μου.

Άραγε κατανοεί και τις γυναίκες όσο καλά ξέρει και τα πλυντήρια; Τι συμπέρασμα θα έβγαζε για μένα αν έπρεπε να με επισκευάσει; Θα ανακάλυπτε πως έχουν χαλάσει τα προγράμματά μου; Θα του περνούσε από το μυαλό πως έχω κολλήσει στην πλύση και πως ένα στύψιμο στις χίλιες διακόσιες στροφές θα με έφερνε στα ίσα μου; Τα στιβαρά του μπράτσα, που μετακινούν με ευκολία αυτή τη βαριά συσκευή και βαστούν γερά τα εργαλεία, μπορούν άραγε να αγγίξουν τρυφερά εκείνη που θα κερδίσει την καρδιά του;

Δε φορά βέρα, η αλήθεια όμως είναι πως η γενιά μας δεν είναι και πολύ του γάμου. Δεν αποκλείεται να βρίσκεται συχνά σε σπίτια γυναικών που ζουν μόνες. Ίσως και να τις έχει παρασύρει στο κρεβάτι. Φτάνει. Δε θέλω να μάθω τίποτε που θα μου χαλάσει την εικόνα που έχω χτίσει για αυτόν. Η ελπίδα μου ήδη έχει αρχίσει να αργοπεθαίνει. Έτσι, προτιμώ να τον βλέπω σαν ένα ευγενικό αγόρι με το οποίο μια γυναίκα θα μπορούσε να μοιραστεί τη ζωή της. Ακόμα κι όταν δεν ξέρουμε τι αποζητάμε στ' αλήθεια, άθελά μας όλες μας ελπίζουμε σε ένα κοινό μέλλον.

Ποια άλλη συσκευή θα μπορούσα να ξεχαρβαλώσω για να του δώσω την ευκαιρία να ξανάρθει; Και αν δε στείλουν αυτόν και στείλουν έναν σαδιστή βρικολακα που παραβιάζει κατά συρροή την πολιτική απορρήτου της εταιρείας για να προσεγγίσει τα θύματά του; Περιμένω να βρω τον έρωτα, και θα πέσω πάνω στον δολοφόνο που ξεκοιλιάζει παλιούς φούρνους μικροκυμάτων. Εγώ περιμένω να

βρω μια αδελφή ψυχή, και θα έρθει να με καθαρίσει ο Τζον Καλγκόν αυτοπροσώπως. Η ιστορία της ζωής μου.

Κι έτσι ονειροπολώ. Διηγούμαι στον εαυτό μου παραμύθια. Λέω ψέματα σ' εμένα την ίδια.

Μαζεύει τα εργαλεία του, το πλυντήριο λειτουργεί και πάλι στην εντέλεια. Έκανε εκείνος γρήγορα ή εγώ δεν κατάλαβα πώς πέρασε η ώρα ζαχαρώνοντάς τον, χαμένη μες στη ρέμβη; Δε συγχινείται καν βλέποντας τα σουτιέν μου να στριφογυρνάνε μέσ' απ' το φινιστρίνι, τόσο γιορτινά, σαν να είμαστε σε λούνα παρκ. Έφερε σε πέρας την αποστολή του. Αυτό είναι το μόνο που μετράει. Στο κάτω κάτω, άντρας είναι. Η ικανοποίησή του φαίνεται ειλικρινής. Μήπως, αντί να δώσω φιλοδώρημα, να τον προσκαλούσα σε δείπνο; Αντί να του ζητήσω να φτιάξει όλες τις οικιακές συσκευές, δεν είναι καλύτερα να του προτείνω να μοιραστούμε τη ζωή μας; Γίνεται να γεράσουμε και να πεθάνουμε μαζί, περιτριγυρισμένοι από τα δισέγγονά μας; Άραγε του αρέσουν οι κρέπες φλαμπέ, η περιφήμη σπεςιαλιτέ μου, που έχει ήδη χαλάσει δυο ταβάνια; Δεν το ξέρω. Εξάλλου, τίποτε δεν ξέρω. Ψέματα, ξέρω κάτι: καμία ερωτική ιστορία, όσο σύντομη κι αν είναι, ακόμα κι αν εκτυλίσσεται στη φαντασία μου, δεν πρέπει να τελειώσει με την υπογραφή μου σε μια εντολή εργασίας.

Σας είπα πως συχνά ονειρευόμουν να ξεχάσω τα πάντα. Εσάς δε σας έχει τύχει καμιά φορά να νιώθετε πως δε θέλετε να ξέρετε τίποτα, πως επιθυμείτε να ξεκινήσετε πάλι από την αρχή, σαν άγραφο χαρτί, και να ανακαλύψετε ξανά τον κόσμο; Να ξανάρθετε στη ζωή, όχι εντελώς άμαθοι, αλλά δίχως να καταπιέζεστε από το βάρος των διδαγμάτων που μας έχουν φορτώσει. Να αφήσετε τον εαυτό σας ελεύθερο, να δοκιμάσετε, να εντυπωσιαστείτε ξανά. Να έχετε τις ίδιες ερωτήσεις με πριν, αλλά να δώσετε ίσως

άλλες απαντήσεις. Να μη χρειάζεται πια να λέτε φέματα στον ίδιο σας τον εαυτό, διότι θα έχετε ξεχάσει τις αλήθειες που βαραίνουν τόσο πολύ τη ζωή μας.

Η ζωή είναι στ' αλήθεια ωραία; Και αν ναι, γιατί; Δικαιολογείτε την απάντησή σας. Μπορείτε να τικάρετε όσα κουτάκια θέλετε. Υπάρχει όριο ηλικίας για να βρει κανείς τη θέση του σε αυτό το χάος; Γιατί όλα τα νόστιμα φαγητά παχαίνουν;

Πώς γίνεται και, ως διά μαγείας, αγκιστρωνόμαστε σε κάποιους ανθρώπους, ενώ με άλλους είμαστε αμέσως επιφυλακτικοί; Γιατί το άρωμα των λουλουδιών και ο ήλιος έχουν πάνω μας τέτοια επίδραση; Γιατί οι άντρες το ένα; Γιατί οι γυναίκες το άλλο; Γιατί είναι τόσο δύσκολο να ταιριάξουν μεταξύ τους; Πρέπει κανείς να ακολουθεί το ένστικτό του; Η αθωότητα είναι ευκαιρία ή ελάττωμα;

Έχω τέτοια λαχτάρα, τέτοια δίψα για ζωή. Θέλω τόσο πολύ να τη γευτώ διαφορετικά. Λέμε συχνά πως πρέπει να ξαναβρούμε την όρεξη για ζωή. Να καταλάβουμε τον κόσμο, να πετάξουμε από πάνω μας όλες τις προκαταλήψεις. Να κάνουμε επανεκκίνηση δίχως να αλλάξουμε φορμάτ. Πολύ καλύτερο από μια δεύτερη ευκαιρία. Να ξαναρχίσουν τα πάντα από την αρχή. Έχω τόσο πολύ ονειρευτεί μια νέα αρχή...

Αναρωτιέμαι αν αυτό μου συνέβη τελικά ακριβώς επειδή το ήθελα τόσο απεγνωσμένα. Και ακριβώς γι' αυτό πρέπει οπωσδήποτε να σας μιλήσω.